

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że P. M. nie podlega ubezpieczeniom społecznym : emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w okresie od 1 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2018 r. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał , że P. M. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego przez (...) Sp. z o.o. jako pracownik od 1 czerwca 2018 r. Podkreślił , że P. M. została zatrudniona na stanowisku sprzedawcy – kasjera w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 2 100,00 zł , a już od dnia 17 lipca 2018 r. stała się niezdolna do pracy z powodu choroby. Co więcej , w okresie od 13 października 2017 r. do 31 maja 2018 r., P. M. była zgłoszona do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego przez Powiatowy Urząd Pracy jako osoba bezrobotna. W ocenie organu rentowego , przeprowadzone postępowanie , przedstawione dokumenty oraz złożone wyjaśnienia nie potwierdzają , że P. M. wykonywała pracę w ramach stosunku pracy na stanowisku kasjer – sprzedawca. Zdaniem organu rentowego działania polegające na zgłoszeniu do ubezpieczeń P. M. w charakterze pracownika świadczą o chęci świadomego osiągnięcia korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych i skorzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą. Tym samym na podstawie art.83 § 1 Kodeksu cywilnego w związku z art.300 Kodeksu pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził , że umowa o pracę zawarta między (...) Sp. z o.o. , a P. M. , jako zawarta dla pozor, jest nieważna i w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2018 r., P. M. nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

/decyzja k.60 - 61 akt ZUS/

W dniu 12 grudnia 2018 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie P. M. od w/w decyzji. Wnioskodawczyni podniosła , że począwszy od 1 czerwca 2018 r. była zatrudniona na stanowisku kasjera – sprzedawcy i do momentu powstania u niej niezdolności do pracy , co miało miejsce w dniu 17 lipca 2018 r. , wykonywała powierzone jej obowiązki pracownicze w pełnym wymiarze czasu pracy.

/odwołanie k.3/

Odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik składek. W treści odwołania wskazano , że P. M. wykonywała powierzone jej obowiązki w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę oraz pod jego kierownictwem.

/odwołanie k.3 – 3 odwrót akt o sygn. VIII U 2525/18/

W odpowiedzi na odwołania pełnomocnik organu rentowego wniósł o ich oddalenie oraz łączne rozpoznanie. Organ rentowy przytoczył argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.5 – 6 odwrót , odpowiedź na odwołanie k.8 – 9 odwrót akt o sygn. VIII U 2525/18/

Postanowieniem z dnia 2 stycznia 2019 r. Sąd połączył sprawę o sygnaturze akt VIII U 2525/17 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 2524/17 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 2524/17.

/postanowienie k.11 akt o sygn. VIII U 2525/18/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w miejscowości G. , (...)-(...) B. , została zawiązana na podstawie umowy spółki z dnia 12 czerwca 2008 r. i w dniu 5 września 2008 r. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS (...). Prezesem zarządu spółki oraz wspólnikiem spółki jest Z. J.. **Prokurentem (prokura samoistna)** spółki jest **M. J.**, córka Z. J.. W ramach działalności gospodarczej spółka zajmuje się prowadzeniem stacji paliw .

/ **wypis z KRS k.19 – 29**, zeznania Z. J. min.00:57:18 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:11 – 00:20:29 rozprawy z dnia 22 maja 2019 r. , płyta CD k.125/

W 2018 r. przychody płatnika kształtowały się następująco:

- styczeń – 239 265,01 zł
- luty – 207 216,03 zł
- marzec – 270 274,92 zł
- kwiecień – 391 930,74 zł
- maj – 460 971,43 zł
- czerwiec – 459 905,09 zł
- lipiec – 455 997,10 zł
- sierpień – 437 666,86 zł
- wrzesień – 420 060,53 zł
- październik – 373 901,02 zł
- listopad – 337 413,92 zł

/zestawienie przychodów płatnika k.41/

Wnioskodawczyni P. M. legitymuje się wykształceniem średnim. W okresie od 13 października 2017 r. do 31 maja 2018 r. P. M. była zgłoszona do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego przez Powiatowy Urząd Pracy jako osoba bezrobotna.

/zeznania wnioskodawczyni min.00:56:47 – 00:57:18 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:20:29 – 00:31:32 rozprawy z dnia 22 maja 2019 r. , płyta CD k.125/

W dniu 30 maja 2018 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o. , reprezentowaną przez – prokurenta M. J. , a P. M. została zawarta umowa o pracę na okres próbny od 1 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2018 r. P. M. powierzono obowiązki sprzedawcy – kasjera w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 2 100,00 zł brutto. Jako termin rozpoczęcia pracy wskazano 1 czerwca 2018 r. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano miejscowość G..

/umowa o pracę w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.85/

P. M. była zdolna do podjęcia obowiązków pracowniczych na stanowisku kasjera – sprzedawcy.

/zaświadczenie lekarskie k.54 akt ZUS/

W dniu 1 czerwca 2018 r. P. M. odbyła szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

/zaświadczenie w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.85/

Wnioskodawczyni została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń przez (...) Sp. z o.o. jako pracownik od 1 czerwca 2018 r.

/okoliczność bezsporna/

W zakresie powierzonych obowiązków wnioskodawczynie zajmowała się obsługą klientów stacji paliw , a także obsługą kasy fiskalnej , wykładaniem towaru oraz myciem dystrybutorów oraz sprzątaniami. Wnioskodawczynie okazjonalnie , w sytuacji gdy klient nie mógł sobie poradzić , tankowała również samochody. Powierzone obowiązki wykonywała w godzinach od 6 do 14 oraz od 14 do 22.

/zeznania wnioskodawczynie min.00:56:47 – 00:57:18 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:20:29 – 00:31:32 rozprawy z dnia 22 maja 2019 r. , płyta CD k.125 , zeznania Z. J. min.00:57:18 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:11 – 00:20:29 rozprawy z dnia 22 maja 2019 r. , płyta CD k.125 , zeznania świadków: M. J. min.00:33:49 – 00:49:11 , M. S. min.00:49:57 – 00:55:26 rozprawy z dnia 22 maja 2019 r. , płyta CD k.125/

P. M. pozostawała pod stałym nadzorem pracowniczym M. J. , która kontrolowała jej pracę oraz udzielała stosownych wskazówek , w szczególności w zakresie obsługi kasy fiskalnej.

/zeznania wnioskodawczynie min.00:56:47 – 00:57:18 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:20:29 – 00:31:32 rozprawy z dnia 22 maja 2019 r. , płyta CD k.125 , zeznania świadka M. J. min.00:33:49 – 00:49:11 rozprawy z dnia 22 maja 2019 r. , płyta CD k.125/

Wnioskodawczynie podpisywała listy obecności w pracy.

/listy obecności k. 5 - 6 akt o sygn. VIII U 2525/18/

W dniu 17 lipca 2018 r. wnioskodawczynie stała się niezdolna z powodu ostrego zapalenia oskrzeli. W dniu 31 lipca 2018 r. u wnioskodawczynie rozpoznano astmę oskrzelową.

/dokumentacja medyczna wnioskodawczynie k.106/

Zawarta pomiędzy płatnikiem składek , a wnioskodawczynią umową o pracę uległa rozwiązaniu w dniu 31 sierpnia 2018 r. tj. z uwagi na upływ czasu, na jaki została zawarta.

/świadczenie pracy w dokumentacji osobowej wnioskodawczynie k.85/

Na zwolnieniu lekarskim wnioskodawczynie przebywała do dnia 28 października 2018 r.

/okoliczność bezsporna/

M. J. , prowadzi własną działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej z ojcem J. J. (2) , i w ramach tej działalności prowadzi motel. Jest zatem – przez cały obecna w miejscu działalności (jest to budynek piętrowy) czyli w hotelu i na stacji paliw.

/ zeznania świadka M. J. min.00:33:49 – 00:49:11 rozprawy z dnia 22 maja 2019 r. , płyta CD k.125/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, oraz w oparciu o zeznania wnioskodawczynie , płatnika oraz świadków : M. J. , M. S.. W ocenie Sądu , zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że P. M. podjęła i faktycznie wykonywała pracę u płatnika składek. Zeznający w sprawie wykazali się zgodną i spójną wiedzą co do tego, na czym polegało wykonywanie przez P. M. obowiązków pracowniczych na powierzonym jej stanowisku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. , poz. 300) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy, o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanego przez art. 22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści art.22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Legalis nr 88987).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu jest uwarunkowane nie tyle samym faktem zawarcia umowy o pracę i opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Sam bowiem fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę, jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana, jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art.83§1 k.c. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 roku II UK 148/07, Lex nr 846577; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku II UK 321/04, OSNP 2006/11-12/190; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 roku II UKN 244/00, OSNP 2002/20/496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 roku II UK 204/09, Lex nr 590241). Przy czym nie jest to jedyna postać pozorowości umowy o pracę. Pozorność umowy o pracę ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdza się, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji, gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia. Nawiązanie umowy o pracę może, bowiem, wynikać z czynności faktycznych, wyrażających się, z jednej strony, zobowiązaniem pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, z drugiej, zobowiązaniem pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art.22§1 k.p.).

W rozpoznawanej sprawie, organ rentowy zakwestionował ważność umowy o pracę, zawartej pomiędzy P. M. , a płatnikiem składek (...) Sp. z o.o., stojąc na stanowisku, iż jej zawarcie miało służyć uzyskaniu przez P. M. świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle dokonanych ustaleń faktycznych, nie ma podstaw do uznania, że zawarta między P. M. , a płatnikiem składek (...) Sp. z o.o., umowa o pracę nie była realizowana.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jako podstawowe cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych wymienione zostały: dobrowolność; osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, powtarzający się; podporządkowanie, wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy, w miejscu i czasie wyznaczonym przez niego; ryzyko pracodawcy; odpłatny charakter zatrudnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2006 roku I PK 110/06 Lex nr 207175; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 roku, III PK 39/09, Lex nr 578140). W wyroku z dnia 25 listopada 2005 roku (I UK 68/05, Lex nr 177165) Sąd Najwyższy stwierdził, iż wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy (pracy podporządkowanej) jest cechą o charakterze konstrukcyjnym dla istnienia stosunku pracy. Z kolei w uzasadnieniu do wyroku z dnia 7 marca 2006 roku (I PK 146/05 (Lex nr 234370) Sąd Najwyższy przypomniał, iż cechami charakterystycznymi dla stosunku pracy – wskazywanymi w orzecznictwie – są także: obowiązek osobistego wykonywania pracy, zakaz wyręczania się osobami trzecimi; bezwzględne obowiązywanie zasady odpłatności; pracowniczy obowiązek starannego działania, a nie osiągnięcia rezultatu, oraz obciążenie pracodawcy ryzykiem prowadzenia działalności; wykonywanie pracy skooperowanej, zespołowej; ciągłość świadczenia pracy; występowanie pewnych cech charakterystycznych dla stosunku pracy, np. wypłaty wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Sąd Najwyższy wskazał także, że o kwalifikacji stosunku prawnego jako stosunku pracy decyduje przede wszystkim sposób wykonywania zatrudnienia. Strony mogą więc złożyć wyraźne oświadczenia woli co do ukształtowania podstawy prawnej zatrudnienia. Jednak nawet bez wyraźnego wyrażenia woli przez strony (złożenia oświadczeń woli w tym zakresie), stosunek prawny może być kwalifikowany jako stosunek pracy, jeżeli strony wykonują go w sposób charakterystyczny dla tego stosunku prawnego.

W ocenie Sądu, z zebranego w sprawie materiału dowodowego, jednoznacznie wynika, iż umowa o pracę zawarta przez wnioskodawcę i płatnika była realizowana.

Wskazać należy, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, iż wolą płatnika składek było zatrudnienie osoby na stanowisku sprzedawcy – kasjera i w takim też celu zawarł z wnioskodawczynią w dniu 30 maja 2018 r. umowę o pracę, określając termin rozpoczęcia przez nią pracy na dzień 1 czerwca 2018 r. Nie ulega także wątpliwości, że wnioskodawczyni w chwili podejmowania obowiązków pracowniczych legitymowała się zaświadczeniem lekarskim stwierdzającym brak przeciwwskazań do ich podjęcia. Co jednak istotne, P. M., do dnia powstania u niej niezdolności do pracy tj. 17 lipca 2018 r. wykonywała powierzone jej obowiązki pracownicze w miejscu i czasie wskazanym przez pracodawcę, a sprowadzały się one do typowych czynności wykonywanych przez pracowników stacji paliw tj. obsługi klientów, obsługi kasy fiskalnej, czy też wykonywania czynności porządkowych. W ocenie Sądu, powierzone wnioskodawczyni czynności nie wymagały od niej szczególnych umiejętności, czy też wiedzy i z całą pewnością mogły być wykonywane przez osobę legitymującą się średnim wykształceniem. Okoliczność zaś, że wnioskodawczyni stosowała się do udzielanych jej przez M. J. wskazówek (co w istocie jest oczywiste, w przypadku nowozatrudnionych pracowników) oraz pozostawała pod jej nadzorem wskazuje, wprost, na pracowniczy charakter wykonywanych przez nią obowiązków.

Nawet, zaś, gdyby przyjąć, iż rzeczywistym celem zawartej umowy o pracę była wyłącznie chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to dążenie do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (bądź uzyskania wyższych świadczeń), jako cel podjęcia zatrudnienia, nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, **jeżeli umowa o pracę jest faktycznie realizowana, a tak było w przypadku wnioskodawczyni**. Chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jako motywacja do podjęcia zatrudnienia, nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, a dążenie do uzyskania przez zawarcie umowy o pracę, ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie może być uznane za zmierzające do dokonania czynności sprzecznej z prawem albo mającej na celu jego obejście, jeżeli umowa ta prowadzi do faktycznej realizacji zatrudnienia spełniającego cechy stosunku pracy, a zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala stwierdzić.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c., zaskarżoną decyzję ZUS zmienił i orzekł, że P. M. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 czerwca 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2018 r. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o.

S.B.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, wyrażając zgodę na wypożyczenie akt ZUS